

Prikaz

Drago Buvač: *U službi kod japanskog Cara*

Vlastita naklada, Zagreb, 2006., 335 str.

Drago Buvač, novinar, publicist, bivši veleposlanik Republike Hrvatske u Japanu, vodio je za vrijeme svog veleposlaničkog mandata bilješke i dnevnik. Kako sam kaže u uputama za čitanje knjige, za njegove službene bilješke i izvještaj po povratku nije bilo previše interesa. Zbog toga je odlučio, umjesto birokratski pisanog, "strogo povjerljivog" izvještaja o misiji u Japanu, napisati "izvještaj" za javnost. Kako i priliči novinaru, kojem je javnost (ili bi barem trebala biti) u rangu svetinje, Drago Buvač je bez ustezanja napisao "svoju stranu priče", ne štedeći nikoga. Iako pisana u obliku dnevnika s natuknicama i ponekim objašnjenjem, Buvačeva je knjiga iznimno čitka i graniči sa *žutilom*. Knjiga je izniman primjer i izvrstan pokazatelj od čega se sastoji i kako izgleda veleposlanički mandat. Govori, zatim, mnogo i o političarima u Hrvatskoj – govori ono što svi znaju, ali se nitko ne usuđuje kazati, prikazujući *hrvatsku diplomaciju* onakvom kakva, prema njegovim navodima, doista jest. Tako uspijeva demistificirati elitno zvanje diplomata i političara, pokazujući kako su oni ljudi koji prvenstveno rade za svoj interes, a tek nakon toga i za interes svoje države. Pomalo vrijeđajući i diplomaciju kao profesiju, navodi mane svojih kolega, ali i njihova razmišljanja. Tako diplomaciju u neku ruku opisuje kroz citat veleposlanika Filipina Dominga Siazona mlađeg: "U diplomaciji postoje samo tri glavna problema – protokol, alkohol i kolesterol". Hrabro, ali osvetničkim tonom osobe koja je bila potpuno nemoćna da promijeniti situaciju, Buvač piše o nepotizmu, korupciji i *vezama*, kojima naprosto vrve međuljudski odnosi "junaka" njegove knjige. Jasno pobrojavši tude, ali i neke svoje pogreške, ukazuje nam na problem pogrešno usmjerenih sredstava iz državnog proračuna, needuciranost i lijenost kadrova, ali i posljedice koje to ima na promociju i imidž naše zemlje. S druge pak strane piše o strancima koji možda i žele, ali ne mogu razumjeti odnose na Balkanu, o beskrajnom broju međunarodnih konferencija koje nemaju stvarne i opipljive rezultate i, ponovno, o beskrajnoj ljudskoj gluposti.

Drago Buvač se može pohvaliti s mnogo zanimljivih događaja koji su se zbivali za vrijeme njegova mandata u nama dalekom i *egzotičnom* Japanu, što njegovu knjigu čini još zanimljivijom. Tako opisuje razmirice u japanskoj unutarnjoj politici, svjetsku izložbu EXPO, gostovanja Zagrebačke filharmonije i ansambla Lado, i naravno, Svjetsko nogometno prvenstvo. Piše posebice o nama manje poznatim običajima zemlje primateljice, o tradicionalnim proslavama, lovu na patke, svečanosti trešnjina cvata, svečanosti sadnje riže, posjetima svetištima, Carskim ručkovima, rođenjima i sprovodima. Kroz njegovu se knjigu, osim političara, provlače i razne slavne osobe, od glazbenika,

preko sportaša i gospodarstvenika, do pripadnika Carske obitelji i zanimljivih pojedinaca. Svima njima Buvač pronalazi mane, razgolićuje ih pred čitateljima i objašnjava njihove istinske, inače prikrivene namjere.

Iako pisana u obliku dnevnika, knjiga je podijeljena i kronološki i tematski. Sastoji se od osam poglavlja, koja se redom bave dolaskom Buvača u Japan i upoznavanjem s djelatnicima veleposlanstva, prijateljima i neprijateljima Hrvatske, ministarskim posjetima, sportom i sportskim događajima, međunarodnim konferencijama, Carskim susretima, izložbom EXPO i odlaskom veleposlanika iz Japana. Knjiga znakovito počinje i završava bilješkom iz zračne luke.

U prvom poglavlju pod nazivom "Uvježbavanje veleposlanika..." autor opisuje sam dolazak, upoznavanje s osobljem veleposlanstva, svoje prve diplomatske korake i greške. Uz uvod s osobnim stavovima o situaciji koju je zatekao u svom veleposlanstvu, opisuje i političku situaciju u Japanu, diplomatska primanja naziva sajmom taštine, a opisuje i svoj prvi (ne)uspješno organizirani prijem povodom Dana Državnosti. U drugom poglavlju "Prijatelji i neprijatelji Hrvatske" uglavnom govori o Japansko – hrvatskom društvu prijateljstva, o zaslužnim pojedincima i o bratimljenjima gradova, od kojih, prema njegovom mišljenju, nema previše koristi. Treće poglavlje "Ministarski posjeti" rezervirano je za posjete delegacija iz Hrvatske za vrijeme Buvačeva mandata. Opisujući (ne)uspješnost svake od njih, tekst je začinio vlastitim komentarima i pikantnim detaljima. U poglavlju pod naslovom "Sve naše sportske igre" Buvač opisuje sve svoje susrete s našim sportašima, ali i one koje je slučajno ili namjerno propustio. Počevši sa Svjetskim omladinskim prvenstvom u košarci, preko Svjetskog nogometnog prvenstva 2002. godine, sve do mečeva Mirka Filipovića, popularnog Cro Copa, Buvač navodi sve zakulisne detalje sportskih groznica, ne izostavljajući svoje mišljenje o svakom od tih sportova, ali i sportu općenito. "Najveći uspjeh Njegove Ekscelencije – case study jedne međunarodne konferencije" naslov je petog poglavlja kojim opisuje dolazak još jedne naše delegacije na konferenciju o Zapadnom Balkanu, uz predavanje počasnih odličja Republike Hrvatske gđi. Sadako Ogati i potpredsjedniku Crvenog križa Japana Tadateru Konoeu. Nejasno je ostalo samo je li to najveći uspjeh Njegove Ekscelencije, kako se posprdno Buvač naziva u knjizi, zato jer je on predao odličja (nakon što je tadašnji ministar Žužul otkazao dolazak u zadnji trenutak), ili zato što je nakon odlaska delegacije veleposlanik dobio toliko očekivanu zahvalu, za koju je smatrao da mu je od prethodne delegacije, na čelu s ministrom Piculom, nepravedno izostala. U poglavlju pod nazivom "S potomcima neba na zemlji" Buvač piše o svim svojim susretima sa pripadnicima Carske obitelji, i formalne i neformalne prirode. Piše i o svečanim primanjima, gdje nam daje mali uvid u raskoš japanskog Carskog dvora. Izgleda da glamur diplomacije ipak nije sasvim izumro... Predzadnje poglavlje "EXPO – 2005: Kap vode, zrno soli" izazvalo je najviše kontroverzi. Uz navode o neisplativosti takvog projekta, autor spominje i iskonstruirane natječaje za zaposlenike na projektu, koji ne znaju japanski jezik, nedostatak pratećih sadržaja za trajanja tako velikog i skupog projekta i

nedostatnu iskorištenost tako velikog programa za dostatnu promociju. Nakon prethodnih poglavlja koja vrve osobnim dojmovima autora, ovdje, sada već bivši veleposlanik, svoje komentare obrazlaže činjenicama. Hrvatski paviljon na EXPO-u koštao je više od 5 milijuna eura, dok je npr. bugarski koštao oko 2,5. Šest latinoameričkih i pet bogatih skandinavskih zemalja izlagale su u zajedničkim paviljonima koji su ih tako koštali *samo* milijun eura. Također, zemlje poput Mađarske, Slovačke i Brazila nisu niti došle na izložbu zbog prevelikih troškova. Uz vječnu polemiku oko isplativosti takvih projekata, Buvač smatra da bi on uz 5 milijuna eura organizirao puno efektivniju promociju u kojoj bi svaki Japanac čuo za Hrvatsku. Kaže da ga je većina veleposlanika podržala u takvoj tezi, osim nekolicine karijernih diplomata. Šteta što su takve tvrdnje najčešće nemjerljive. U posljednjem poglavlju "... povlačenje veleposlanika" Buvač piše o gostovanju Zagrebačke filharmonije, o krizi oko dolaska predsjednika koji je zadnji tren otkazan zbog izvanrednog stanja u Japanu uoči izbora. Nabrojajući svoje oprostajne večere, autor je pronašao i pokoju toplu riječ za svoje dojučerašnje sugrađane. Zanimljiva anegdota jest da kada je Buvač na jednoj od oprostajnih večera najavio pisanje knjige, svi su bili, kako tvrdi, naočigled ljubazniji prema njemu. Ono što je meni zanimljivije jest činjenica da je tu svoju knjigu tada nagovijestio citatom Jean Jacquesa Rousseaua "o najlošijem o sebi, a najboljem o drugima". Na čitateljima je da prosude je li se vodio tim načelom. Iako otvorena i, naoko, iskrena knjiga, ostavlja otvorenim pitanja kako neke stvari popraviti, je li svuda tako ili su samo naši političari "takvi", i da li je autor kao dio tog, kako sam kaže, cirkusa, imalo drugačiji od ostalih.

Izlazak ove knjige podigao je mnogo prašine. Prvenstveno su se kolege diplomati i političari, po mom mišljenju s razlogom, našli zatečeni zbog knjige koja do najsitijih detalja opisuje privatne navike, karakteristike i visine honorara, itd. Također, zbog nekih opisa, odnosno njihove naravi, može slijediti i poneki sudski epilog. To je "poznati" prigovor, međutim, mnogi Buvaču zamjeraju, ne toliko o čemu je pisao, već na koji način. Nakon toga su novinari dnevnih i tjednih novina, prenoseći navode iz knjige, počeli otvarati zaboravljene i preboljene *javne* natječaje, počeli preispitivati opravdanost i visine primanja u diplomaciji i isplativost nekih, već davno zaboravljenih, projekata. Treći *ciklus prašine* obilježili su intervjui u tim već navedenim novinama sa protagonistima Buvačeve knjige. Tako je Buvač, možda ni ne sluteći, dobio ogromnu besplatnu reklamu, koja sigurno nije odmogla u rušenju rekorda na ljestvicama prodaje knjiga. Interes za knjigu pokazuje i koliko je zanimanje diplomata u Hrvatskoj popularno, a govori ponešto i o našoj javnosti, koju za sigurno, Buvačevo šurovanje sa tračem i žutilom, nije odvratilo od čitanja. Uz vječno pravo javnosti da zna i prirodu diplomacije da je tajna, slijedi pitanje shvaćanja granica zapisa netom po prestanku službe kod japanskog Cara.